

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİ GÖZÜYLE KLİNİK HEMŞİRELERİ*

Danışmanlar:

Sebahat GÖZÜM**

Ayla ÜNSAL**

Aygül KAYA***

Arzu KAYA***

Ferda ÜNLÜ***

ÖZET

Bu çalışma, klinik öğrenim deneyimi olan öğrencilerin, klinik hemşirelerinin iyi yada kötü olarak algıladıkları özelliklerini, onlardan beklentilerini ve iyi bir hemşire modelinin nasıl olması gerektiğine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu'nda uygulamalı dersler için klinik deneyimi olan 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden (N=245) araştırmanın yürütüldüğü tarihte sınıfta olan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 162'si araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin, klinik hemşirelerin kendi meslektaşlarıyla olan iletişimlerini ve üniformalarının temizliğini beğendikleri, hastalarla iletişimlerini, sağlık eğitimi ve bakıma yönelik uygulamaları ile hasta haklarına saygı göstermemelerini beğenmedikleri bulunmuştur. Klinik hemşirelerinin uygulamalı öğrenimlerine katkı sağlamadığını belirten öğrenciler, iyi bir hemşire modelinin bilgili ve öğretici olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, klinik hemşireleri, beğenilen ve beğenilmeyen özellikler

ABSTRACT

CLINIC NURSES IN NURSERY STUDENTS OPINION

This study was carried out with the aim of determining the views of the students receiving education experiment relating to how a good nurse model should be; expectations from the nurses; and good or bad characteristics of clinic nurses they perceived.

162 students accepting to take part the research and being in the classroom in the date, when the research was carried out, and having clinic experiment for applied lessons at Nursing School of Atatürk University, and belonging to the second, third and forth classes, were included to the study. In the result of the research, it was found that the student liked the intimacy of clinic nurses with their own colleagues and the cleanness of their uniforms; and they didn't like the affairs with the patients, the applications about health education and care, and their unrespectful behaviors to the patients rights. The students who state that clinic nurses don't contribute to their applied education stated that a good nurse model should be educated or instructive.

Key Words: Nursery students, clinic nurses, appreciated or unappreciated features

GİRİŞ

Öğrenimlerinin önemli bir bölümünü klinik uygulama alanında geçiren öğrenciler için klinik hemşireleri hem öğretici hem de model olma yönünde önemli bir yere sahiptir.

Kuramsal bilginin uygulamaya konulduğu çevrenin düzenlenmesi yolu ile sağlıklı öğrenim ortamı yaratma hemşirelik eğitiminde vazgeçilmez bir unsurdur. Eğitimciler, hemşirelik eğitiminin ayrılmaz bir parçası olan sağlık kuruluşlarındaki hemşirelik uygulama alanlarını

düzenleme, hemşireler ise uygun eğitim ortamı sağlama ve uygulamalı eğitime katkıda bulunma konusunda sorumluluk almalıdırlar. Uygulamalı öğrenim alanları olarak seçilen kliniklerdeki hemşireler, hemşirelik öğrencilerinin denetiminde ve eğitiminde eğitimci hemşirelere yardımcı olmalıdırlar. Bu nedenle de klinik hemşirelerinin profesyonelliğin gerektirdiği tüm özellikleri taşıması gerekir (Uyer 1981).

Rush Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu'nda uygulamalı eğitimde klinik

* Bu çalışma I. Ulusal Hemşirelik Öğrenci Sempozyumu'nda sözel bildirimler sınıfında 2.'lik ödülü almıştır.

** Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Öğretim Elemanları

*** Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencileri

hemşireleri formal olarak sorumluluk almaktadırlar. Uygulamalı öğrenime eğitimi olarak seçilecek hemşirelerde profesyonel ve lider olma özelliklerinin yanı sıra istekli olmaları da dikkate alınmaktadır (Clark 1981, Kanan 1988b). Ülkemizde ise klinik hemşirelerinin hemşirelik öğrencilerinin uygulamalarına ilişkin formal bir sorumlulukları yoktur. Üstelik kimi zaman klinik hemşirelerinin yardımcı olmak bir yana uygulamalı öğrenime zarar veren engelleyici davranışlar içerisinde oldukları da bilinmektedir. Oysa hemşirenin öğrenci eğitimindeki sorumluluğu dört temel işlevi arasında gösterilmiştir (DSÖ 1991, Karanisoğlu 1990).

Hemşirelikteki kuramsal bilgiler uygulama alanında ele alınmazsa pek fazla anlam taşımaz. Örneğin kuramsal olarak öğrencilere karar verme, kritik düşünme ve lider olma konularında öğretim yapıyor, ama öğrenciler uygulamada hemşireyi öğrendiklerinden farklı işler yaparken görüyorsa, sonuç hayal kırıcıdır (Uyer 1981).

Öğrencilerin uygulamalı öğrenimleri sırasında çoğu zaman çelişkiye düştükleri ve hayal kırıklığına uğradıkları gözlenmektedir. Bunun çoğunlukla, hemşirelerin mesleği uygulama biçiminden, tutum ve davranışlarından kaynaklandığını, öğrencilerin sık sık hemşirelere yönelik yaptıkları eleştirilerinden anlamak mümkündür. Eğitimin ideolojisi ile hemşirelik uygulamaları arasındaki farklılıklar bu eleştirilerin odak noktasını oluşturmaktadır. Bu nedenle, klinik hemşirelerinin hemşirelik öğrencilerinin uygulamalı öğrenimi açısından ayrı bir önemi vardır. Öğrenciler hemşirelere bakarak bir anlamda kendi geleceklerini görmekte ve sonuç olarak olumlu ya da olumsuz bir yargıya ulaşmaktadırlar. Kuşkusuz bu yargının olumlu yönde olması son derece anlamlı ve güdüleyici iken, olumsuz yargıların hayal kırıklığı ve motivasyon eksikliği yaratması kaçınılmaz olacaktır. Birçok akademisyen (Bırol 1984, Ekizler 1989, Coşkun 1990) uygulama alanlarındaki boşluk ve çelişkilerin hemşirelik öğrencilerinde strese neden olduğunu dile getirmişlerdir.

Bu çalışma klinik öğrenim deneyimi olan öğrencilerin, klinik hemşirelerinin iyi ya da kötü olarak algıladıkları özelliklerini, klinik hemşirelerden beklentilerini ve iyi bir hemşire

modelinin nasıl olması gerektiğine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Tanımlayıcı tipte olan bu araştırma kapsamına, 1999-2000 öğretim dönemi birinci yarı yılda Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu'nda uygulamalı dersler için klinik deneyimi olan 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden (N = 245) araştırmanın yürütüldüğü tarihte sınıfta olan ve araştırmaya katılmayı kabul eden n = 162 öğrenci alınmıştır.

Araştırmanın amacına uygun olarak, öğrencilerin iyi bir hemşire modeline ve klinik hemşirelerinin kendilerine nasıl davranılması gerektiğine ilişkin görüşlerini değerlendirmek üzere açık uçlu iki soru hazırlanmıştır. Ayrıca, öğrencilerin klinik hemşirelerinin hangi özelliklerini iyi, hangi özelliklerini kötü olarak algıladıklarını değerlendirmek üzere oluşturulan 18 ifadenin her biri için "çok iyi", "iyi", "ne iyi-ne de kötü", "kötü" ve "çok kötü" seçenekleri sunulmuştur. İfadelerin oluşturulmasında araştırmayı yürüten öğrenciler ve öğretim elemanlarının yanı sıra, her sınıftan iki öğrencinin görüşleri ve hemşirelerin hastalarına, mesleğine-meslektaşlarına ve ekibin diğer üyelerine karşı sorumlulukları dikkate alınmıştır. Hazırlanan soru formu 10 kişilik bir öğrenci grubuna ön uygulama yapılarak ifadelerin daha anlaşılır olması sağlanmıştır. Bu doğrultuda ortaya çıkan 18 ifade içeriğine göre dört başlık altında gruplandırılmıştır.

1. Klinik hemşirelerinin ekip üyeleriyle iletişimleri
2. Klinik hemşirelerinin fiziksel görünüşleri
3. Klinik hemşirelerinin bakım ve tedaviye yönelik uygulamaları
4. Klinik hemşirelerinin mesleki yeterlilikleri

Araştırmada veriler yüzdeler olarak değerlendirilmiştir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırma kapsamındaki öğrencilerin % 46.9'u ikinci, % 34.4'ü üçüncü ve % 16.7'si dördüncü sınıfta okumaktadır. Araştırma kapsamındaki öğrencilerin, hemşirelerin iyi ya da kötü olarak algıladıkları bazı özelliklerini ortaya çıkarabilmek amacıyla hazırlanan 18

ifadeye verdikleri yanıtların dağılımı Tablo 1'de gösterilmiştir.

Klinik hemşirelerinin ekip üyeleriyle iletişimi

Araştırma kapsamındaki öğrencilerin klinik hemşirelerinin, hekimlerle ve meslektaşlarıyla olan ilişkilerini kendileriyle olan ilişkilerinden daha iyi algıladıkları anlaşılmaktadır. Öğrencilere göre hemşirelerin hekimlerle iletişimlerini ağırlıklı olarak (% 47) "ne iyi-ne de kötü" bir durumda iken, kendi meslektaşlarıyla olan ilişkileri çok daha iyi (% 48.8-iyi) bir durumdadır. Hemşirelerin birbirleriyle olan ilişkilerini "kötü" ya da "çok kötü" olarak değerlendiren öğrenci sayısının az olması (% 6.8) hemşirelerin genellikle birbirleriyle iyi iletişim içerisinde olduğunu düşündürmektedir. Diğer taraftan öğrenciler hemşirelerin kendileriyle olan iletişimlerini çok iyi algılamamaktadırlar. Öğrencilerin yalnızca % 3.1'i hemşirelerin kendileriyle olan iletişimlerini "iyi" olarak algıladıkları, % 53.1'i "ne iyi-ne kötü", toplam % 43.8'i ise "kötü" ya da "çok kötü" olarak algılamaktadır.

Uygulamalı öğrenim için klinik hemşireleri ile sürekli diyalog halinde olmaları gereken öğrencilerin iletişim sorunu algılamaları büyük olasılıkla uygulamalı öğrenimlerini olumsuz yönde etkileyecektir.

Tel ve Atalay'ın çalışmasında öğrencilerin % 50'sinin hemşirelerle iletişim sorunu yaşadığı ve iletişim sorunu yaşayan öğrencilerin üzüntü, sıkıntı, huzursuzluk, öfke, çalışma isteksizliği ve kendini değersiz hissetme gibi olumsuz duygular yaşadığını ve bu durumun onların özel yaşamını etkilediğini belirten bulguları, bu yöndeki yorumumuzu desteklemektedir (Tel ve Atalay 1999).

Klinik hemşirelerinin klinikteki diğer çalışanlarla olan iletişimlerini ise, öğrencilerin çoğunlukla (% 56.2) "ne iyi-ne de kötü" olarak değerlendirdikleri anlaşılmaktadır (Tablo 1).

Klinik hemşirelerinin fiziksel görünüşleri

Klinik hemşirelerinin fiziksel görünüşleri kapsamında; hemşirelerin üniformalarının temizliği öğrencilerin % 42'si tarafından "iyi", % 36.4'ü tarafından ise "ne iyi-ne de kötü" olarak nitelendirilmiştir. Uygun üniforma düzeni açısından öğrencilerin toplam

% 38.9'unun klinik hemşirelerini iyi bulmadıkları anlaşılmaktadır. Klinik hemşirelerinin, saç-tırnak-el gibi kişisel bakım ve hijyen özelliklerinin öğrencilerin sadece toplam % 19.7'si tarafından yeterince iyi olarak algılandığı anlaşılmaktadır (Tablo 1).

Araştırma kapsamındaki öğrenciler klinik hemşirelerinin üniforma temizliğini yeterince iyi olarak algıladıkları, üniforma düzeni ve kişisel hijyen alışkanlıklarını yeterince iyi bulmamışlardır. Klinik hemşirelerinin üniforma üzerine yelek-hırka gibi başka giysiler giymeleri, yüzük-küpe, bilezik-kolye gibi aksesuar takmaları, saçlarını uygun toplamamaları üniformasının uygunluğu açısından bu görüntülerin iyi algılanmamasına neden olduğunu düşündürmektedir. Öğrenciler uygulamalı öğrenimleri sırasında, üniforma düzeni ve kişisel hijyen alışkanlıkları konusunda sürekli bilgilendirilip denetlendikleri için kendilerinden farklı davranan hemşireleri bu doğrultuda yeterince iyi bulmamaları beklenen bir sonuçtur.

Klinik hemşirelerinin bakım ve tedaviye yönelik uygulamaları

Klinik hemşirelerinin öğrenciler tarafından en az beğenilen özelliklerinin hasta bakım ve tedavisine yönelik uygulamaları olduğu anlaşılmıştır (Tablo 1). Öğrencilerin %50.6'sı hemşirelerin hastalarıyla olan iletişimlerini, %56.8'i hastalarına yönelik sağlık eğitimi uygulamalarını, % 54.3'ü ise bakıma yönelik uygulamalarını "kötü" olarak algılamaktadır. "Çok kötü" seçeneğini işaretleyenlerde dahil edildiğinde klinik hemşirelerinin bu yönlerinin öğrenciler tarafından oldukça kötü bulunduğu anlaşılmaktadır. Hemşirelerin tedaviye yönelik uygulamalarının ise öğrenciler tarafından ağırlıklı olarak (% 58) "ne iyi-ne de kötü" olarak ifadelendirildiği saptanmıştır.

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin, uygulamalı öğrenimleri için çıktıkları üniversite hastanesinde, hemşirelerin iş merkezli çalışmaları ve daha çok bağımlı işlevlerini yerine getirmeleri, hemşirelerin bağımsız işlevlerine yönelik bu özelliklerinin kötü algılanmasına neden olduğunu düşündürmektedir.

Tablo 1. Öğrencilerin Klinik Hemşirelerinin Özelliklerini Beğenme Durumlarının Dağılımı

Özellikler	Seçenekler									
	Çok iyi		İyi		Ne iyi-ne kötü		Kötü		Çok kötü	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Klinik hemşirelerinin ekip üyeleriyle iletişimleri										
-Hekimlerle iletişimleri	13	8.0	54	33.3	76	47.0	18	11.1	1	0.6
-Hemşirelerle iletişimleri	32	19.8	79	48.8	40	24.6	9	5.6	2	1.2
-Hemşirelik öğrencileriyle iletişimleri	—	—	5	3.1	86	53.1	56	34.6	15	9.2
-Diğer ekip üyeleriyle iletişimleri	14	8.6	37	22.8	91	56.2	17	10.5	3	1.9
Klinik hemşirelerinin fiziksel görünümleri										
-Üniformasının temizliği	18	11.1	68	42.0	59	36.4	14	8.6	3	1.9
-Üniformasının uygunluğu	3	1.9	48	29.6	48	29.6	52	32.1	11	6.8
-Kişisel hijyenleri	2	1.2	30	18.5	68	42.0	47	29.0	15	9.3
Klinik hemşirelerinin bakım ve tedaviye yönelik uygulamaları										
-Hastalarla iletişimleri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
-Hastaların sağlık eğitimi	1	0.6	9	5.7	49	30.2	82	50.6	21	13.0
-Hastaların hemşirelik bakımları	—	—	—	—	21	13.0	92	56.8	49	30.2
-Tedavi işlemlerinin uygunluğu	—	—	4	2.5	22	13.6	88	54.3	48	29.6
-Hasta haklarına saygılı olma	3	1.9	24	14.8	94	58.0	33	20.4	8	4.9
—	—	—	7	4.3	53	32.7	69	42.6	33	20.4
Klinik hemşirelerinin mesleki yeterlilikleri										
-Bilgi düzeyleri	3	1.9	27	16.6	89	54.9	40	24.1	3	1.9
-Hemşirelik becerilerini uygulama düzeyleri	5	3.1	50	30.8	67	41.4	33	20.4	7	4.3
-Hemşirelik öğrencilerine karşı sorumluluklarını yerine getirme	1	0.6	11	6.9	48	29.6	78	48.1	24	14.8
-Mesleki yeniliklere açık olmaları	—	—	9	5.6	70	43.2	62	38.2	21	13
-Mesleki gelişmeleri takip etmeleri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
-Yöneticilik işlerine ilişkin sorumluluklarını yerine getirme	—	—	6	3.7	47	29.1	72	44.4	37	22.8
—	9	5.6	35	21.6	69	42.6	32	19.7	17	10.5

Hemşirelerin hasta haklarına saygı gösterme durumlarının da öğrenciler tarafından iyi algılanmadığı bulunmuştur. Öğrencilerin % 42.6'sı hemşirelerin hasta haklarına saygı gösterme konusunda "kötü", % 20.4'ü ise "çok kötü" olduğunu belirtmişlerdir.

Hemşirelerin hasta bakımı ve tedavisine yönelik uygulamalarda yeterince iyi bulunmaması büyük olasılıkla, öğrencilerin öğrendikleri ile uygulanan hemşirelik

uygulamaları arasındaki farklılığı görmelerinden kaynaklanmaktadır.

Klinik hemşirelerinin mesleki yeterlilikleri

Klinik hemşirelerinin bilgi düzeyleri (%54.9) ve hemşirelik becerilerini uygulama durumları (%41.1) öğrenciler tarafından ağırlıklı olarak "ne iyi-ne de kötü" şeklinde değerlendirilmiştir. Hemşirelerin mesleki yeniliklere çok açık olmadığını (% 51.2 "kötü + çok kötü") ve mesleki gelişmeleri takip

etmediklerini (% 67.2 “kötü + çok kötü”) düşünen öğrencilerin, klinik hemşirelerinin mesleki yeterliliklerine ilişkin iyimser olmadıkları söylenebilir.

Demirci ve arkadaşlarının Erzurum’daki hastanelerde çalışan hemşireler üzerinde yaptığı bir çalışmada, mesleki gelişmelerini sağlayacak süreli yayınların hemşireler tarafından izlenme oranı %2.9 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ile bu çalışmadaki klinik hemşirelerinin mesleki gelişmeleri takip etmede öğrenciler tarafından % 3.7 oranında iyi bulunmasına ait bulgular birbirini

desteklemektedir. Başka bir anlatımla, hem hemşirelerin kendi ifadeleri, hem de öğrencilerin algılamalarına göre mesleki gelişmeler hemşirelerin çok azı tarafından takip edilmektedir (Demirci ve ark. 2000).

Klinik hemşirelerinin öğrencilere karşı sorumluluklarını yerine getirdiğini düşünen öğrenciler oldukça düşük bir orandadır (% 7.5 “çok iyi + iyi” Tablo 1). Öğrencilerin kuramsal bilgilerini uygulamaya yansıtmasına klinik hemşirelerinin herhangi bir şekilde karışmadığını belirten bulgu (Tablo 2) ile bu sonuç tutarlıdır.

Tablo 2. Klinik Hemşireleri Kuramsal Bilgilerinizi Uygulamanıza Yardımcı Oluyor mu ?
Şeklindeki Soruya Alınan Yanıtların Dağılımı

Yanıtlar	Sayı	%
Evet	34	21.0
Hayır	22	13.6
Karışmıyor	106	65.4
TOPLAM	162	100.0

Öğrencilerin yalnızca % 21’i hemşirelerin uygulamalı öğrenimlerine yardımcı olduğunu belirtirken önemli bir çoğunluğu (% 65.4) karışmadığını belirtmiştir. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin uygulamalı öğrenimleri sırasında eğitmeni hocalarının her zaman yanlarında bulunarak öğrenimlerinin sorumluluğunu üstlenmesi ve klinik hemşireleriyle çoğu zaman yalnızca tedavi işlemleri sırasında beraber olmaları bu sonucu etkilemiş olabilir. Diğer taraftan hemşirelerin, öğrencilerin uygulamalı öğrenimlerine katkı sağlamaya istekli olmadıkları da düşünülebilir. Bayık ve Altıntop’un çalışmasında bu düşüncüyü

destekleyen bulgular bulunmaktadır (Bayık ve Altıntop 1999).

Öğrencilerin klinik hemşirelerinden beklentileri

Öğrencilerin, klinik hemşirelerinin kendilerine nasıl davranması gerektiğine ilişkin soruya verdikleri yanıtların dağılımı Tablo 3’te gösterilmiştir. Buna göre, öğrencilerin klinik hemşirelerinden birinci sırada (% 63) öğrenimlerine yardımcı olmalarını bekledikleri anlaşılmaktadır. Formal bir görevlendirme ve üzerinde anlaşmaya varılan bir protokol olmasa da klinik hemşirelerinin, öğrencilerin uygulamalı öğrenimlerine yardımcı olma yönünde sorumlulukları vardır (Uyer 1981, DSÖ 1991).

Tablo 3. Hemşirelik Öğrencilerinin Klinik Hemşirelerinden Beklentileri

Hemşirelerden Beklentiler	Sayı	%
Öğrenimlerine yardımcı olunması	102	63.0
Olumlu kişiler arası ilişkiler	96	39.3
Hemşirelikle ilgili işler yaptırılması	71	43.8

*Birden fazla yanıt verilmiştir. Yüzdeler n’e göre (162) alınmıştır.

Öğrencilerin klinik hemşirelerinden ilk olarak mesleki ilişkiler açısından uygulamalı öğrenimlerine yardımcı olmalarını ve beraberinde -hem mesleki hem de insani ilişkiler bakımından önemli olan- olumlu ilişkiler içerisinde olmayı beklemeleri bu yöndeki eksikliklerinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Öğrencilerin klinik hemşireleriyle olan iletişimlerini ve klinik hemşirelerinin öğrencilere yönelik sorumluluklarını yeterince iyi algılamadıklarını gösteren önceki bulgular (Tablo 1) bu beklentileri açıklamaktadır. Yine Tablo 2’de klinik hemşirelerinin kuramsal bilgilerini uygulamaya yansıtmalarına herhangi bir şekilde karışmadığını gösteren bulgunun da beklentileri yönlendirdiği düşünülebilir.

“Olumlu kişilerarası ilişkiler içinde olmak” sınıfında toplanan ifadelerin içeriğine bakıldığında, öğrencilerin daha çok saygılı davranış bekledikleri anlaşılmaktadır.

-“Bize emir vererek iş yaptırmamalılar”.

-“Bizden bir şey istediklerinde rica etmeli, kızmadan, bağırmadan söylemelidir”.

-“Küçümseyici tarzda örneğin; öğrenci hemşireler yatakları yapın ” dememeliler”.

-“Daha sabırlı, anlayışlı ve gülyüzlü olmalılar”.

-“Bize hizmetçi gibi davranmamalılar”.

-“Başkalarının yanında bizi azarlamamalılar” gibi ifadelerden, öğrencilerin hemşirelerle kişiler arası ilişkilerde zorlandıkları anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin % 43.8’i, hemşirelerin kendilerine hemşirelikle ilgili işler yaptırmasını

istemektedir (Tablo 3). Bu beklenti, klinik hemşirelerinin öğrencilerden hemşirelik dışı işleri yapmalarını istediklerine işaret etmektedir. Klinik hemşirelerinin daha çok bağımlı işlevlerini yerine getiriyor olmaları, iş merkezli çalışmalarını ve kimi zaman hemşirenin görev-yetki ve sorumluluğunda olmayan işleri yapmaları öğrencilerden de bu yönde beklenti içerisinde olmalarına neden olabilir. Diğer taraftan öğrencilerin;

-“Bizim işimizin sadece ANTA almak olmadığını bilmeliler”.

-“Hasta bakımında bizim yaptıklarımızı klinik hemşireleri de yapmalı” gibi ifadelerinden, hemşirenin bağımsız işlevlerini yapma isteği içerisinde oldukları ancak uygulamada buna yeterince fırsat verilmediği anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin iyi bir hemşire modeline ilişkin görüşleri

Öğrencilerin klinik hemşirelerinde olmasını istedikleri niteliklerin, iyi bir hemşire modelinde bulunması gereken özellikler olduğu görülmektedir. Öğrenciler iyi bir hemşirenin bilgili ve bu bilgisini öğrenci eğitimine yansıtması gerektiğini düşünmektedirler. Öğrencilerin iyi bir hemşire modeli tanımlamaları, klinisyen hemşirenin rolleriyle uyumludur. Çünkü, rol modeli olarak klinisyen hemşire kavramı, onun derin bilgi ve klinik becerisini sergilediği ve öğrencilerin davranışlarını örnek alacakları bir kişi olduğu varsayımı üzerine kurulur (Kanan 1988a).

Tablo 4. Öğrencilerin İyi Bir Hemşire Modelinde Olmasını İstedikleri Özellikler

Özellikler	Sayı*	%
Bilgili olmalı	100	61.7
Eğitime yardımcı olmalı	92	56.8
İyi iletişim kurabilmeli	61	37.7
İşini sevmeli	26	16.0
Hasta merkezli çalışmalı	26	16.0
Hasta bakımında iyi olmalı	23	14.2
Sevecen, gülyüzlü olmalı	20	12.3
Bakımlı olmalı	19	11.7
Gelişmeleri takip etmeli	13	8.0

*Birden fazla yanıt verilmiştir. Yüzdeler n’c göre (162) alınmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen verilerden şu sonuçlara varılabilir;

Hemşirelerin kendi meslektaşlarıyla olan iletişimleri ve üniformalarının temizliği öğrenciler tarafından beğenilen özellikleri iken, hastalarla iletişimleri, sağlık eğitimi ve bakıma yönelik uygulamaları ile hasta haklarına saygı göstermemeleri beğenilmeyen özellikleridir. Yine öğrenciler, hemşirelerin kendilerine karşı sorumluluklarını yerine getirmediğini ve mesleki gelişmeleri takip etmediklerini düşünmektedirler. Öğrenciler klinik hemşirelerinin uygulamalı öğrenimlerine katkı sağlamadığını belirtmekte ve hemşirelerin öğretici olmalarını ve kendileriyle olumlu ilişkiler içerisinde bulunmalarını beklemekte ve iyi bir hemşire modelinin bilgili ve öğretici olması gerektiğini düşünmektedirler.

KAYNAKLAR

- Bayık A, Altıntop NA**(1999) Hemşirelerin öğrencilerin klinik eğitimlerine yardım etme ve katılma istekleri ve bunu etkileyen etmenlerin incelenmesi, VII.Ulusal Hemşirelik Kongresi Bildiri Özet Kitabı,Erzurum, 74.
- Biröl L** (1984) Hemşirelik eğitiminde teorik bilgi ile uygulama arasındaki farklılık, Türk Hemşireler Dergisi 34(4),3-7.
- Clark MD**(1981) Klinik uygulamalarda eğitimci olarak görev yapan servis hemşireleri, Çeviren:Nevin Kanan, Hemşirelik Bülteni 3(10),53-58.
- Coşkun A** (1990) Hemşirelik eğitimi ve uygulama alanına yansımından kaynaklanan sorunlar Hemşirelik Bülteni, 4 (17), 27-33.
- Demirci ve ark.** (2000) Hemşirelerin mesleki örgütler ve dergilere ilişkin görüşleri, 1. Ulusal Hemşirelik Öğrenci Sempozyumu Özet Kitabı, İzmir.
- Ekizler H** (1989) Hemşirelik öğrencilerinde stres, Hemşirelik Bülteni, 3 (14), 77-79.

Öğrenilen ile yaşanan hemşirelik uygulamaları arasındaki farklılıkların öğrencilerin öğrenim yaşantılarını olumsuz etkilemesini önlemek için;

-Eğitici ve yönetici hemşirelerin bir araya gelerek uygulamalı öğrenim protokolleri hazırlaması,

-Klinik hemşirelerinin uygulamalı öğrenime formal olarak katılmalarını sağlayıcı düzenlemeler yapılması.

-Öğrenciler ile hemşireler arasındaki iletişim problemlerinin çözümlenmesi için eğitici ve yönetici hemşirelerin profesyonel destek sağlaması ve

-Öğrenciler tarafından iyi ya da kötü algılanan özelliklerin hemşirelerle paylaşılarak buna neden olan faktörler üzerinde tartışılması önerilebilir.

Kanan N (1988a) Klinisyen hemşirenin "değişim etkeni" olarak hemşirelik bakımındaki rolü, Hemşirelik Bülteni, 3 (11), 13-19.

Kanan N(1988b) Hemşirelikte eğitim, uygulama, araştırma ve danışmanlık rollerinin bütünleştirilmesinde görev alan hemşireler, Hemşirelik Bülteni, 3 (10), 41-50.

Karanisoğlu H (1990) Hemşirenin geleneksel ve değişen rolü içinde tedavi edici, koruyucu ve eğitici rolü, Hemşirelik Bülteni, 4 (17), 17-20.

Tel H , Atalay M (1999) Hemşire, hekim, öğrenci hemşire arasındaki iletişim olgusunun irdelenmesi, VII. Ulusal Hemşirelik Kongresi Kitabı, Erzurum, 250-3.

Uyer G (1981) Hemşirelik eğitimi, Türk Hemşireler Dergisi, 31 (4), 21-24.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)(1991) Hemşirenin Görev ve İşlevleri, Çeviren:Zühal Bahar,Hemşirelik Etkinliğini Geliştirme Projesi,Herkes için sağlık programı hemşirelik dizileri,No:2.